

Barnehageplan

2019-2023

Froland kommune

Innhold

1. Innledning:	3
1.1 Bakgrunn:	3
1.2 Mål for planen:	3
1.3 Organisering av planarbeidet:	3
1.4 Evaluering av gjeldende plan:	4
Tiltak innenfor tidlig innsats og kvalitet:	4
COS-P:	4
Prognoser:	5
1.5 Barnehagene i Froland:	5
2. Rammer for kvalitet – nasjonale føringer:	6
2.1 Nasjonale føringer	6
Barnehagen – for alle	6
2.2 Lov om barnehager	6
Forskrifter til barnehageloven	6
2.3 Rammeplan:	7
2.4 Viktige endringer i nasjonale føringer:	7
2.4.1 Ny pedagognorm:	7
2.4.2 Ny bemanningsnorm:	7
2.5 Stortingsmelding nr 19 – Tid for lek og læring	7
2.6 Kompetanse for fremtidens barnehage	8
2.7 Kommunens ansvar for barnehageområdet er nedfelt i § 8 i Lov om barnehager:	8
2.8 Hvem har ansvar for at barnehagene drives i samsvar regelverket?	9
Barnehageloven med forskrifter:	9
Miljørettet helsevern i barnehager og skoler:	9
Brannvern:	9
Fylkesmannen:	9
Lekeplasskontrollen:	9
Mattilsynet:	9
Arbeidstilsynet:	9
Internkontroll:	10
3. Rammer for kvalitet – lokale føringer:	10
3.1 Kommuneplanen	10
Kommuneplanens samfunnsdel:	10
3.2 Familiens hus:	10
3.3 Barnehage:	10

3.3.1	Årsplaner:	10
3.4	Foreldre:	11
3.5	Likeverd, inkludering og mangfold:	11
3.5.1	Flyktninger og minoritetsspråklige barn i barnehage	12
3.6	Ansattes utdanning – pedagognorm og bemanningsnorm	12
3.6.1	Status bemanningsnorm:	13
3.6.2	Status pedagognorm:	13
3.7	Vurderinger av pedagog- og bemanningsnorm:	14
3.8	Kartleggingen fra ansatte – hva er kvalitet?:	15
	Personalet:	15
	Relasjoner og samspill:	15
	Rammefaktorer:	16
	Innhold i barnehagen:	16
4.	Rammer for tidlig innsats:	16
4.1	Kartlegging fra ansatte – hva er tidlig innsats?:	17
	Tverrfaglig samarbeid	17
	Kompetanse	18
	Bemanning	18
	Foreldresamarbeid	18
	Observasjon og kartlegging	18
	Hjelpetiltak	19
5.	Hva mener barna i Froland om barnehagene?	19
5.1	Barns medvirkning	19
5.2	Formelle barnesamtaler:	19
5.3	Resultater:	20
5.4	Vurdering av resultatene:	20
6.	Kapasitet:	21
7.	Tall og statistikk:	22
7.1	Prognoser:	22
7.1.2	Tabell middels normal vekst:	23
7.1.3	Tabell høy vekst:	23
8.	Avsluttende kapittel – politiske føringer/målsettinger:	23
8.1	Fordeling mellom kommunale og private barnehageplasser:	23
8.2	Barnehageutbygging:	23
8.3	Struktur for boligbygging og vurdering av eksisterende barnehager i nærområdet:	24
8.4	Bemanning:	24
8.5	God barnehage for alle:	24

1. Innledning:

Barnehagen er underlagt Kunnskapsdepartementet, og regnes som det første leddet i utdanningsløpet. Barnehagen skal være en pedagogisk tilrettelagt virksomhet.

I Froland har vi to private barnehager og fem kommunale barnehager.

1.1 Bakgrunn:

Gjeldende barnehageplan for perioden 2015 – 2019 ble vedtatt i Kommunestyret 18.06.2015.

Nasjonale og lokale endringer medfører behov for en revidering av denne planen.

Planen skal være retningsgivende for arbeidet med barnehagesektoren i Froland kommune for politikere, administrasjon og det pedagogiske arbeidet i barnehagene.

1.2 Mål for planen:

- Avklare drift av barnehagetilbudet i kommunen:
 - o Avklare hvor mange barnehageplasser det er behov for
 - o Avklare hvor eventuelle nye barnehageplasser skal bygges
 - o Avklare tidspunkt for bygging av eventuelle nye barnehageplasser
- Oppdatere status vedrørende dagens barnehagetilbud
- Definere kvalitet i kommunens barnehager
- Definere tidlig innsats i kommunens barnehager

Vi har delt planen inn i tre deler:

Del A: Kvalitetsdel

Del B: Kapasitet

Del C: Politiske føringer

1.3 Organisering av planarbeidet:

Barnehageplanen er utarbeidet av Barnehagekontoret. Barnehagefaglig rådgiver har ledet arbeidet med ny plan. Det har vært nedsatt en faglig arbeidsgruppe bestående av:

Styrer privat barnehage:	Sonja Mehammer
Styrer kommunale barnehage:	Rita Netland Sparsås
Pedagogisk leder:	Tony Johnsen
Virksomhetsleder Barn og Helse:	Gry Reiulfsen
Hovedtillitsvalgt Utdanningsforbundet:	Jorunn Olsen
Barnehagefaglig rådgiver:	Line Løvjomås Larsen
Vara for styrer og pedagogisk leder:	Ane Nylund Vindholmen

Arbeidsgruppa har hatt 6 møter høsten 2018.

Andre avdelinger har medvirket etter tema og behov:

Økonomisjef:	Bård Noraberg
Ass. Rådmann:	Øystein Bråstad
Ordfører:	Ove Gundersen

Alle ansatte i alle barnehagene, samt førskolebarna har bidratt i prosessen knyttet til begrepene *Kvalitet og Tidlig innsats*.

Barnehageplanen har vært sendt ut til høring til barnehagene, barnehagenes samarbeidsutvalg, Utdanningsforbundet og Fagforbundet.

1.4 Evaluering av gjeldende plan:

Barnehageplanen er et nyttig verktøy for å beskrive kommunens barnehage tilbud, og for langsiktig planlegging av eventuelle omgjøringer og bygging av nye barnehager. Den forrige barnehageplanen inneholdt mål for kvalitet og tidlig innsats. Den ga også en beskrivelse av ønskede omorganiseringer, samt befolkningsprognoser for innbyggere i alderen 0-5 år.

En viktig erfaring fra arbeidet med forrige barnehageplan var nytteverdien av å gi alle ansatte anledning til å bidra i arbeidet. Ved å spørre de ansatte om deres vurderinger av kvalitet og tidlig innsats kom det gode innspill som ga føringer for barnehageplanen. Derfor har vi valgt å gjøre samme prosessen i arbeidet med denne barnehageplanen også. Begrepene kvalitet og tidlig innsats er vide begreper som har blitt konkretisert ved at ansatte har kommet med sine tilbakemeldinger og eksempler fra barnehagehverdagen. Flere av punktene fra forrige plan er nå godt implementert i barnehage tilbudet i Froland, for eksempel:

Tiltak innenfor tidlig innsats og kvalitet:

- Etablering av *Familiens hus*
- COSP – foreldreveiledning
- Ressursteam – tverrfaglig veiledning til foreldre og barnehage
- Spesialpedagogene – arbeider i større grad forebyggende ved å gi generell veiledning i alle barnehagene
- Stine Sofie Stiftelsen – det er innarbeidet avtale med barnehagene for å forebygge og avdekke vold og seksuelle overgrep
- Veiledning av A-bup til foreldre og barnehageansatte
- Aktivitetsmidler
- Gratis aktivitets- og ferietilbud for barn og familier i regi av Kilandssenteret

Kvello-prosjektet er avsluttet. En evaluering av nytteverdien målt opp mot ressursbruken viste seg å ikke være som ønsket. Kvello-prosjektet ble derfor erstattet med:

- Ressursteam – tverrfaglig møteplass for råd og veiledning til barnehage og foreldre
- Jevnlige observasjoner fra fysioterapeut i alle barnehagene.

COS-P:

Innføring av foreldreveiledning var en målsetting i forrige barnehageplan.

Foreldreveiledning i verktøyet *Trygghetssirkelen* er nå blitt implementert i Froland kommune. Det er sertifisert 13 foreldreveiledere i henholdsvis helsestasjonen, PPT, barnevern, barnehage og barnehagekontoret. Kompetansen blir benyttet på følgende måter:

- Individuelle veiledninger:
 - o Hjelpetiltak i barneverntjenesten

- Lavterskel tilbud til alle foreldre som ønsker det
- Gruppekurs:
 - For foreldre til barn i alderen 0-6 år
 - For foreldre til elever i 1.-4. klasse
- Kurs for ansatte i barnehagene
- Foreldremøter i barnehage og skole
- Kompetansen blir benyttet daglig i tjenestenes møte med foreldre og ansatte

Det har vært arrangert flere COS-P gruppekurs, og evalueringene viser at foreldre er fornøyde med kurset. Foreldre forteller at de har fått et annet syn på barnets adferd, og at det er lettere å identifisere barnets behov. Mange foreldre gir tilbakemelding om at Trygghetssirkelen har bidratt til å styrke relasjonen til sitt barn, og at det har ført til en økt bevissthet over egen rolle.

«Dette er noe alle foreldre burde hatt – burde vært pålagt.»

Det hjelper meg å se barnets behov og adferd annerledes. Det gir meg et redskap til å takle vanskelige situasjoner. I tillegg var det en fin mulighet for å få tips fra andre foreldre».

Prognoser:

Det er en utfordring med nedgang i antall barn. Våre prognoser om kraftig økning i antall barn i alderen 0-5 år viste seg å ikke stemme. Antall barn 0-5 år har gått ned fra 480 (1.1.2016) til 427 (1.1.2018) = nedgang på 53 barn. Dette har medført at vi har lagt ned to avdelinger i perioden.

1.5 Barnehagene i Froland:

Vi har to private og seks kommunale barnehager i Froland kommune:

	Eierform	Antall avd.	Antall barn	Satsingsområder	Visjon
Blakstadheia barnehage	Kommunal	4	50	Lek og relasjoner	Å gi barn gode barndomsminner
Bliksåsen barnehage	Kommunal	4	41	Lek og relasjoner	Å gi barn gode barndomsminner
Eikely barnehage	Privat	6	110	Sosial kompetanse	Å gi barn gode barndomsminner
Gårdsbarnehagen	Kommunal	1	12	Lek og relasjoner	Å gi barn gode barndomsminner
Froland musikkbarnehage	Privat	4	53	0-3 år: trygghet gjennom gode relasjoner 3-4 år: vennskap gjennom lek 4-5 år: selvstendighet og læring gjennom gode opplevelser	At hvert barn skal gå ut av Froland musikkbarnehage som den beste utgaven av seg selv. Å gi barn gode barndomsminner
Kringletoppen barnehage	Kommunal	2	27	Lek og relasjoner Gode språkmiljø	Å gi barn gode barndomsminner
Mykland barnehage	Kommunal	1	11	Liten barnehage med god tid til alle	Å gi barn gode barndomsminner

Del A: Kvalitet

2. Rammer for kvalitet – nasjonale føringer:

Nasjonale føringer har som mål å sikre kvalitet og et likeverdig barnehage tilbud for alle barn i Norge.

2.1 Nasjonale føringer

Barnehagen – for alle

Barnehagen skal legge et godt grunnlag for videre utvikling og læring. Regjeringens mål er en trygg barnehage med kvalifiserte og omsorgsfulle voksne, en barnehage der barna kan leke og lære.

Retten til barnehageplass gjelder for barn som fyller et år senest innen utgangen av november det året det blir søkt om barnehageplass. Retten ble sist utvidet i 2017. Kommunen har ansvar for å oppfylle retten til barnehageplass. Når kommunen legger til rette for barnehageplasser, må man ta hensyn til tilflytting, brukerne sine ønsker, og behovet for plasser for barn over og under tre år.

2.2 Lov om barnehager

Barnehageloven med forskrifter regulerer barnehagene i Norge. Loven gjelder både for private og offentlige barnehager. Barnehageloven regulerer:

- krav til bemanning og innhold i barnehage tilbudet for alle godkjenningsspliktige og godkjente barnehager
- barns individuelle rett til barnehageplass
- ansvaret til barnehageeier, kommunen og fylkesmannen

Loven har også regler om blant annet:

- barnehagens formål og innhold
- barns og foreldres medvirkning
- foreldrebetaling (inkludert makspris og moderasjonsordninger)
- krav til styrer og pedagogisk leder
- bemanningsnorm og pedagognorm
- rett til spesialpedagogisk hjelp
- barn med nedsatt funksjonsevne
- politiattest
- opplysningsplikt til barnevernstjenesten
- familiebarnehager
- tilskudd til private barnehager
- krav til bruk av tilskudd og foreldrebetaling

Forskrifter til barnehageloven

Det er fastsatt en rekke forskrifter som utfyller reglene i barnehageloven. De viktigste forskriftene er

- forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- forskrift om foreldrebetaling i barnehager
- forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager

- forskrift om saksbehandling ved barnehageopptak
- forskrift om tilskudd til private barnehager
- forskrift om politiattest i barnehager

2.3 Rammeplan:

En av de viktigste forskriftene til Barnehageloven er Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Den utdyper bestemmelsene i loven om barnehagens formål, innhold og barns medvirkning, og inneholder krav til barnehagen for å sikre at alle barn får et kvalitetsmessig godt barnehagetilbud. Gjeldende rammeplan trådte i kraft 1. august 2017. Rammeplanens ni kapitler omhandler barnehagens verdigrunnlag, ansvar og roller, barnehagens formål og innhold, barns medvirkning, samarbeid mellom hjem og barnehage, overganger, barnehagen som pedagogisk virksomhet, barnehagens arbeidsmåter og barnehagens fagområder.

Gjeldende rammeplan innebærer en tydeligere forpliktelse enn den forrige og er en styrking av:

- Mangfoldperspektivet
- Helseperspektivet
- Språkarbeidet
- Overganger til, innad i og fra barnehagen til skole/SFO
- Presisert ansvar for å forebygge, stoppe og følge opp mobbing
- Økt oppmerksomhet på de yngste barna
- Ansvar og roller er tydeligere beskrevet
- Eget kapittel om arbeidsmåter (m.progresjon og digital praksis)
- Oppdaterte fagområder
- Fortsatt lokalt handlingsrom og behov for faglige vurderinger

2.4 Viktige endringer i nasjonale føringer:

2.4.1 Ny pedagognorm:

Det er vedtatt ny pedagognorm, som trådte i kraft 1. august 2018. Barnehagen skal ha minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år, og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år.

2.4.2 Ny bemanningsnorm:

Stortinget har vedtatt en ny bemanningsnorm, som trådte i kraft 1. august 2018.

Barnehagen skal minst ha én ansatt per tre barn når barna er under tre år, og én ansatt per seks barn når barna er over tre år.

2.5 Stortingsmelding nr 19 – Tid for lek og læring

Regjeringen har klare ambisjoner om å utvikle innholdet i barnehagetilbudet slik at alle barn får et tilbud av god kvalitet. Foreldre skal føle seg trygge på at barna deres har det godt i barnehagen. Barnehagetilbudet skal fortsatt bygge på den nordiske tradisjonen med et helhetlig læringssyn og en integrert barnehage for alle under skolepliktig alder, og det skal være rom for ulike eiere og ulike barnehageprofiler. Samtidig er det viktig at barnehagens innhold videreutvikles for å møte en ny tid. Meldingen er primært konsentrert om barnehagens innhold og oppgaver, og den omfatter regjeringens forslag til overordnede føringer for ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, som skal trådte i kraft fra høsten 2017. Stortingsmeldingen skapte store debatter i profesjonen, det mest sentrale

tema for debatt var barnehagens rolle og samfunnsmandat i spenningsfeltet mellom lek og læring.

2.6 Kompetanse for fremtidens barnehage

Personalet og deres kompetanse er barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for omsorg, lek, danning og læring.

Revidert kompetansestrategi skal støtte opp om arbeidet med rekruttering og kompetanseutvikling, og er en videreføring og videreutvikling av *Kompetanse for framtidens barnehage 2014 – 2020*.

Strategien har tiltak rettet mot alle grupper ansatte i barnehagen.

Strategiens mål er å sikre alle barn et barnehagetilbud av høy kvalitet, og den skal bidra til at:

- andelen barnehagelærere i barnehagen øker
- andelen barne- og ungdomsarbeidere i barnehagen øker
- alle ansatte får mulighet til videreutdanning
- flere barnehagelærere i barnehagen har kompetanse på mastergradsnivå
- alle barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling

Kunnskap om språkarbeid i barnehagen er et prioritert område i regjeringens kompetansestrategi for ansatte i barnehagen.

2.7 Kommunens ansvar for barnehageområdet er nedfelt i § 8 i Lov om barnehager:

Kommunen er lokal barnehagemyndighet. Kommunen skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk.

Kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen, jf. § 12 a. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.

Hver kommune skal opprette og føre register til bruk for Arbeids- og velferdsetaten i forbindelse med kontroll av beregning og utbetaling av kontantstøtte etter kontantstøtteleven. Registeret kan samkjøres mot Arbeids- og velferdsetatens register over mottakere av kontantstøtte. Departementet gir forskrifter med utfyllende bestemmelser om føringen av registeret, hvilke opplysninger registeret skal inneholde og behandlingen av disse opplysningene.

Kommunen har rett til innsyn i dokumenter og adgang til barnehagelokaler i den utstrekning dette anses nødvendig for å ivareta kommunens oppgaver.

Kommunen forvalter de statlige øremerkede tilskuddene til ikke-kommunale barnehager i kommunen. Kommunen kan ikke avkorte det kommunale tilskuddet etter § 14 som følger av et slikt statlig tilskudd.

2.8 Hvem har ansvar for at barnehagene drives i samsvar regelverket?

Styrer i hver barnehage er gitt det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Ulike instanser fører tilsyn med barnehagen:

Barnehageloven med forskrifter:

Kommunen er lokal barnehagemyndighet. Dette ansvaret er delegert fra Kommunestyret til Barnehagefaglig rådgiver. Barnehagemyndigheten skal føre tilsyn med at barnehagene følger barnehageloven og forskrifter. Kommunen skal ved godkjenningen og gjennom aktiv veiledning og tilsyn påse at barnehagene drives i tråd med kravene i barnehageloven med forskrifter.

Miljørettet helsevern i barnehager og skoler:

Kommunen som helsemyndighet skal føre tilsyn med det miljørettede helsevernet i barnehagene. Dette ansvaret er delegert fra Kommunestyret til kommuneoverlege. Miljørettet helsevern omfatter faktorer i miljøet som direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen og er hjemlet i folkehelseloven.

Forskrift om miljørettet helsevern gjelder for offentlige og private barnehager og skoler. Reglene skal bidra til at miljøet fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, og forebygge sykdom og skade.

Det er varslet tilsyn etter Miljørettet helsevern i barnehagene i Froland i løpet av planperioden.

Brannvern:

Brannvesenet gjennomfører brannforebyggende tilsyn med barnehagene.

Fylkesmannen:

Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som lokal barnehagemyndighet. Dette innebærer tilsyn med at kommunen utfører oppgaver som godkjenning, finansiering av private barnehager og fører tilsyn i henhold til barnehagelovens bestemmelser på en lovlig måte.

Lekeplasskontrollen:

Alle barnehagene i Froland har årlig gjennomgang og tilsyn med utelekeplassene med formål om å forebygge at lekeplassutstyr medfører helseskade. Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr og *NS-EN 1176 – Veileder for lekeplassutstyr og underlag* er grunnlaget for dette tilsynet.

Mattilsynet:

Mattilsynet fører tilsyn med at lov om matproduksjon og mattrygghet følges. Barnehager som lager og / eller serverer mat er å regne som en næringsmiddelvirksomhet. Det betyr at barnehagen må følge næringsmiddelregelverket og at Mattilsynet har tilsynsmyndighet.

Arbeidstilsynet:

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at lov om arbeidsmiljøloven følges. Loven skal blant annet sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt

arbeidssituasjon. Barnehageeier er arbeidsgiver for de ansatte i barnehagen, og skal sørge for at bestemmelsene i arbeidsmiljøloven blir overholdt.

Internkontroll:

Alle barnehagene i Froland har rutiner og system for internkontroll og beredskapsplaner.

3. Rammer for kvalitet – lokale føringer:

Det finnes ulike interne planer og dokumenter som er retningsgivende for barnehagesektoren i Froland kommune. Her er en oversikt:

3.1 Kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunens overordnede plan.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel.

Kommuneplanens samfunnsdel:

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige og langsiktige planlegging. Ofte brukes et tidsperspektiv på 12 år eller mer. Her omtales viktige utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og det settes mål og strategiske valg som kommunen foretar. Kommuneplanens arealdel utformes på grunnlag av samfunnsdelen. Kommuneplanens samfunnsdel skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp.

Overordnet målsetting for Froland kommune er nedfelt i samfunnsdelen, og for de yngste innbyggerne er *Gode og trygge oppvekstsvilkår* et mål.

En viktig verdi i Froland er at den enkelte innbygger, fra de yngste til de eldste, blir sett og hørt og får sine rettigheter til lovpålagte tjenester møtt. Kommunens barn og unge skal ved etableringen av *Familiens hus*, en god skole, gode bibliotektilbud og en aktiv frivillig sektor gis de beste muligheter til å utvikle seg til selvstendige og trygge voksne.

3.2 Familiens hus:

Barnehagekontor, helsestasjon og barneverntjenester er etablert og samlokalisert i *Familiens hus*. *Familiens hus* skal ha tidlig innsats som overordnet målsetting, og skal samarbeide tett med andre tjenester. *Familiens hus* skal ha en åpen dør, og være et samordnende tilbud for barn, unge og familier med fokus på forebyggende tiltak. *Familiens hus* er lokalisert i sentrum for å være lett å oppsøke for de forskjellige brukergruppene.

3.3 Barnehage:

Barnets beste skal til enhver tid være målet for barnehagetilbudet i Froland kommune. Tidlig innsats og tverrfaglighet er avgjørende for god kvalitet i våre barnehager. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

3.3.1 Årsplaner:

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Alle barnehager skal derfor utarbeide en årsplan, som skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagens personale for å styre virksomheten i en bevisst og uttalt retning. Den er også et utgangspunkt for foreldrenes

mulighet til å kunne påvirke innholdet i barnehagen. Den gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, kommune og andre samarbeidspartnere. Årsplanen er også et grunnlag for barnehagemyndighetens tilsyn med barnehagen. Barnehagenes årsplaner finnes tilgjengelig på kommunens hjemmeside under barnehage.

3.4 Foreldre:

Det gjennomføres en foreldreundersøkelse i barnehagene i Froland hvert andre år. Foreldreundersøkelsen er i regi av Utdanningsdirektoratet, og er dermed en nasjonal undersøkelse som gir et godt sammenligningsgrunnlag. I Foreldreundersøkelsen får foreldre og foresatte si sin mening om barnehagetilbudet, barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage.

Nasjonale resultater fra undersøkelsen i 2017 viser at foreldre har høy tilfredshet med barnehagetilbudet. Foreldre er særlig fornøyde med forhold som gjelder barnets trivsel, og relasjonen mellom barn og voksen i barnehagen. Foreldre er litt mindre fornøyd med barnehagens ute- og innemiljø. Og det er på dette området det er størst forskjell mellom foreldre i kommunale og private barnehager. Foreldre i private barnehager er mer fornøyde med barnehagens lokaler enn foreldre i kommunale barnehager. Det samme gjelder for mattilbudet i barnehagen. Felles for både private og kommunale barnehager er at foreldre er litt mindre fornøyd med informasjon fra barnehagen, dette gjelder særlig informasjon om endringer i personalgruppen. Nasjonalt var det er svarprosent på 70 prosent.

I Froland hadde vi ved forrige undersøkelse en svarprosent på 73,58%, og resultatene viser at foreldre er godt fornøyde med barnehagene våre:

Foreldreundersøkelsen

	Nasjonalt (2017)	Froland kommune (2017)
Ute- og innemiljø	4,1	4,3
Relasjon mellom barn og voksen	4,5	4,6
Barnets trivsel	4,7	4,7
Informasjon	4,2	4,1
Barnets utvikling	4,6	4,6
Medvirkning	4,2	4,2
Henting og levering	4,4	4,4
Tilvenning og skolestart	4,5	4,5
Tilfredshet	4,5	4,5

3.5 Likeverd, inkludering og mangfold:

«Barnehagen skal bidra til å utjevne forskjeller, og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn: Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn,

funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. Alle skal ha likemuligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen» (sitat fra Rammeplanen).

Regjeringens mål er at barnehagene skal være tilgjengelig for alle barn, uavhengig av foreldrenes økonomi. En nasjonal regulering for redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid gjør barnehagen billigere for familier med lav inntekt. Denne ordningen benyttes av mange familier i Froland kommune.

Froland kommune har i dag et tilbud «Aktivitetsmidler for barn og unge» hvor det er mulig å søke om midler til fritidsaktiviteter og kulturskolen til barn som har behov for det. I tillegg har familier som har behov for opplevelser mulighet for å søke om ferie/plass på Kilandsenteret. Dette er med å bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Det er også et mål om å søke midler til barn i lavinntektsfamilier som eget prosjekt i løpet av en 3-års periode.

Barnehagene i Froland skal være inkluderende for alle barn uavhengig av familiebakgrunn, og legge til rette for at alle har opplevelse av å være en viktig del av fellesskapet.

3.5.1 Flyktninger og minoritetsspråklige barn i barnehage

Froland kommune har vedtatt i kommunestyret at kommunen skal motta opp til 30 flyktninger inneværende år. Dette tallet vil nok etter all sannsynlighet ikke bli så høyt på grunn av reduksjon i antall flyktninger som kommer til Norge.

Flyktninger som kommer til Froland vil bli tatt godt imot i våre barnehager. For å møte barn og familier fra andre land og kulturer er kompetanse på dette feltet avgjørende for en god integrering. Per dags dato er det nok Kringletoppen barnehage som har mest kompetanse på minoritetsspråklige barn. Kompetanse på dette feltet må bygges opp i alle barnehagene i Froland, slik at alle er rustet til å ta imot de familiene som kommer hit. Å samle alle minoritetsspråklige barn i kun en barnehage kan være uheldig. Erfaringer fra andre kommuner viser at norske familier foretrekker barnehager med et godt norsk språkmiljø. Barnehageplanens anbefaling er at kommunen bygger opp bred kompetanse på dette feltet i alle barnehagene gjennom kursing og etterutdanning av personalet, slik at alle barnehager er godt rustet til integrering av flyktninger.

3.6 Ansattes utdanning – pedagognorm og bemanningsnorm

Status pr 15.12.17 (tallene er hentet fra Utdanningsdirektoratet) viser at Froland ligger under landsgjennomsnittet når det gjelder andel av ansatte som er utdannet som barnehagelærere, statistikken viser også at Froland ligger over landsgjennomsnittet når det gjelder andel ansatte med fagbrev som jobber i barnehagene våre:

Indikatorer

Strukturindikatorer	Sum	Sum
	Froland kommune (2017)	Nasjonalt (2017)
Antall barn per voksen	5,76	6,04
Andel ansatte med pedagogisk utdanning	36,94 %	44,28 %
Andel ansatte med barne- og ungdomsarbeiderfag	38,74 %	17,57 %

Som en følge av innskjerping av pedagog- og bemanningsnorm vil tallene fra Froland ved neste rapportering (15.12.18) trolig se annerledes ut ved at andelen barnehagelærere vil være høyere. Alle barnehagene i Froland tilstreber til enhver tid å innfri både pedagognormen og bemanningsnormen.

Det vises til *Kompetanse for fremtidens barnehage* hvor Kunnskapsdepartementet har beskrevet regjeringens kompetansetiltak for blant annet barne- og ungdomsarbeidere og assistenter. Her beskrives Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU) som er en satsning for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere som ønsker å utdanne seg til barnehagelærere. Barnehagene hvor den ansatte arbeider til daglig inngår som læringsarena, og det er en unik mulighet for å kombinere jobb og studier. I Froland har vi flere ansatte som deltar i ABLU utdanningen i regi av UiA. Dette er en fin mulighet for sektoren å rekruttere egne ansatte.

Mange av ufaglærte assistenter i Froland har i løpet av de siste årene deltatt i andre kompetansehevende tiltak, som for eksempel praksiskandidatordningen. Denne ordningen har gitt assistenter med lang erfaring fra barnehage mulighet til å gå opp til fagprøven slik at de har fått formalisert sin kompetanse. Ansatte med fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget har en verdifull kompetanse for arbeid i barnehage.

Kommunale og private barnehager har felles kompetanseplan i forbindelse med arbeidet knyttet til den nye Rammeplanen. Det arbeides med lærende nettverk og erfaringsutveksling, samt eksterne kursholdere. Tema for kompetansehevingen baseres på kartlegging av behov blant de ansatte.

Styrere i alle barnehagene utgjør styrernettverket som har faste møter ca en gang per måned.

3.6.1 Status bemanningsnorm:

Som tabellen ovenfor viser er barnehagene i Froland innenfor kravet når det gjelder bemanningsnorm. Kravet er 6 barn per ansatt, og i Froland var det pr.15.12.17 i gjennomsnitt (for både private og kommunale barnehager) 5,76 barn per ansatt.

3.6.2 Status pedagognorm:

Pr.d.d. er pedagognormen innfridd i 6 av 7 barnehager. 1 av barnehagene har fått innvilget midlertidig dispensasjon fra pedagognormen.

Deltidsstillinger blant ansatte som er pedagogiske ledere medfører at det ofte mangler oppdekning i små prosenter (ofte 20% stillinger). Det har vist seg å være utfordrende å

rekruttere og dekke opp slike stillinger med kvalifisert personale, da de fleste barnehagelærere ønsker seg større stillinger. I disse tilfellene er det innvilget midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet. Det er en målsetting for barnehagene i Froland at antall midlertidige dispensasjoner skal reduseres.

Tall fra 15.12.17 viser at Froland ligger under landsgjennomsnittet når det gjelder andel ansatte med dispensasjoner:

Dispensasjon ansatte i barnehagene	Sum	Sum
	Froland kommune (2017)	Nasjonalt (2017)
Antall styrere i alt	7	6 249
Andel styrere med midlertidig dispensasjon	0 %	0,4 %
Andel styrere med varig dispensasjon	0 %	0,3 %
Andel årsverk styrere med dispensasjon	0 %	0,7 %
Antall pedagogiske ledere i alt	31	27 652
Andel pedagogiske ledere med midlertidig dispensasjon	2,2 %	4,6 %
Andel pedagogiske ledere med varig dispensasjon	0 %	0,4 %
Andel årsverk pedagogiske ledere med dispensasjon	2,2 %	4,9 %

3.7 Vurderinger av pedagog- og bemanningsnorm:

En ny rapport fra konsultentselskapet Rambøll viser at det er for få ansatte og pedagoger tilstede i barnegruppene. Jo større grupper, jo mer komplekst blir det, selv om det er flere ansatte. Undersøkelsen som er gjort viser hvor mange barn det er per ansatt når det er tatt hensyn til turnus, sykdom og annet fravær grunnet eksempelvis administrative eller praktiske oppgaver de ansatte må utføre. På denne måten får man frem et mer virkelighetsnært bilde av bemanningssituasjonen i barnehagen enn annen tilgjengelig statistikk. Undersøkelsen er gjort før den nye innskjerpingen av pedagog- og bemanningsnorm trådte i kraft, forhåpentligvis ville en undersøkelse utført i dag vist en noe høyere bemanning. Likevel er trenden at det er for store barnegrupper, for få ansatte og for få barnehagelærere tilstede med barna. Ideelt sett burde bemanningsnormen gjelde for hele åpningstiden. Barnehagelærerne i undersøkelsen uttrykker at de trenger nok folk gjennom hele dagen, og at det er for store variasjoner i bemanningen i løpet av dagen. Særlig er det problematisk at det ofte kun er én ansatt til stede om morgenen når barna skal skilles fra sine foreldre.

En undersøkelse utført av forskere NTNU, RBUP og Universitetet i Oslo (2016) viser at det er forhøyet stressnivå særlig hos de minste barna i barnehager. Forskerne fant at norske småbarn med 8-9 timers dag i barnehagen har en økning av stresshormonet cortisol på barnehagedager, mens nivået er synkende på dager hjemme. May Britt Drugli som har vært prosjektleder understreker betydningen av de ansattes rolle og relasjonskompetanse for å skape den tryggheten barna trenger.

Barnehageplanen legger dette til grunn, og arbeidsgruppa anser denne forskningen som gode argumenter for at det bør være et nasjonalt satsingsområde at bemanningsnormen skal gjelde for hele barnehagens åpningstid og ikke bare i kjernetiden slik det er nå.

Når vi har kartlagt hva ansatte i barnehagene våre mener vi kan om kvalitet og tidlig innsats, viser det seg nettopp at betydningen av tilstedeværende og kompetente voksne i barnehagen er en avgjørende faktor:

3.8 Kartleggingen fra ansatte – hva er kvalitet?:

Barnehageplanen skal være forankret i hele sektoren, og de ansatte i barnehagene utgjør en av de viktigste støttespillerne i dette arbeidet. Vi har stilt følgende spørsmål til alle ansatte i kommunale og private barnehager:

Froland kommune ønsker barnehager til barnets beste; dvs barnehager med høy kvalitet. Hva tenker du at gjør barnehagen til et godt sted å være for barn? Hva skal til for at din barnehage skal være et sånt sted?

Styrer i hver barnehage oppsummerte svar fra ansatte i sin barnehage, og videresendte oppsummeringen til Barnehagekontoret. Samtlige barnehager har bidratt, og arbeidsgruppa til barnehageplanen har deretter oppsummert og systematisert disse tilbakemeldingene.

Vi har delt tilbakemeldingene fra de ansatte inn i disse kategoriene:

- Personalet
- Relasjoner og samspill
- Rammefaktorer
- Innhold i barnehagen

Personalet:

Det er ønskelig med nok ansatte i hele åpningstiden og at de har den nødvendige kompetansen.

Personalet skal bidra til et godt miljø med skapende og læringsfulle opplevelser. De voksne i barnehagen bør se og oppleve verden gjennom barnas øyne. De ansatte bør være tilstedeværende, lekende og inkluderende. Dette skaper gode rutiner og forutsigbarhet. Kompetanseheving, inspirasjon og faglig påfyll for de ansatte bidrar til kvalitet i barnehagen. Ledelsen må ha tydelige mål som skaper utvikling for barna.

«Nok trygge, nære, engasjerte og anerkjennende voksne som har tid i hele åpningstiden»

Relasjoner og samspill:

I barnehagen etableres mange relasjoner; relasjoner barna i mellom, relasjon mellom barn og ansatte, og relasjon mellom hjem og barnehage. Samspillet i disse relasjonene er med på å forme kvaliteten i barnehagen.

Barna i barnehagen skal bli møtt på en god måte hver dag. Hvert enkelt barn skal føle seg sett og anerkjent og de ansatte skal bidra til at barna kjenner seg inkludert. Det skal være et godt lekemiljø hvor man jobber for å utvikle den sosiale kompetansen, slik at alle barna i barnehagen skal ha følelsen av å ha en venn. Alle de voksne bør være sammen med barna, og se hvert enkelt barn og deres behov. Det medfører også et blikk for at barn er forskjellige og at dagsform kan variere. Barna trenger å bli møtt av respektfulle voksne for den de er.

De ansatte skal ha et godt samarbeid med foreldre.

«Omsorgsfulle voksne med et godt barnesyn»

Rammefaktorer:

De fysiske rammene som lokaler og uteområde preger kvaliteten i barnehagen. Barn i barnehagen bør få møte et stimulerende miljø både ute og inne. Barnehagen må også ha leker og materiale som innbyr til god lek.

Tid er en viktig rammefaktor for kvalitet i barnehagen, det bør være et harmonisk miljø hvor man unngår stress for barn og ansatte.

Et godt arbeidsmiljø blant de ansatte, mindre barnegrupper, gode rutiner og planer med rom for spontanitet, sunne måltider og turmuligheter er andre rammefaktorer som også er medvirkende til å skape god kvalitet i barnehagen.

«God tid til lek og hverdagssituasjoner»

Innhold i barnehagen:

Barnehagens innhold bør være preget av trivsel, glede, lekenhet og humor. Kvalitet i barnehagens innhold er når barna får varierte opplevelser. Barna skal få ta del i hverdagen og være med på å ta avgjørelser. Barna lærer sosial kompetanse gjennom lek og samspill med andre innenfor trygge rammer. Å få leke i naturen bør også være en naturlig del av barnehagens innhold.

Innholdet i barnehagen bør være godt planlagt, og erfaringsdeling på tvers av avdelinger og barnehager medfører økt kvalitet.

«At barna alltid kommer først»

4. Rammer for tidlig innsats:

Tidlig innsats er et begrep som har hatt stor innvirkning på utdanningspolitikken de siste 10-15 årene. Samtidig viser forskningen på tidlig innsats at fenomenet fremstår som noe uklart. I forbindelse barnehageplanen har vi bedt alle ansatte i kommunale og private barnehager gjøre rede for hva de legger i begrepet, en oppsummering fra tilbakemeldingene vises i pkt 4.1.

I utdanningspolitikken har sosial utjevning vært et overordnet mål for å realisere et kunnskapssamfunn for alle. Barnehagen er barns første møte med utdanningssystemet. Barnehagen starter tidlig i barns liv, og et tilbud av god kvalitet er på mange måter tidlig innsats i seg selv.

Barnehageplanen bygger på et syn om at barndommen og barnehagen har en egenverdi, men at den også er skoleforberedende. Barnehagen bidrar til at barna utvikler viktige ferdigheter som:

- Sosialkompetanse; lære å få venner og å være en venn.
- Kunne samarbeide lytte og vente på tur.

- Kunne lære dem å takle nederlag.
- Lære å klare seg fysisk og praktisk; kle seg, klare seg på do
- Istandsette dem til å møte skolen.

Ønsker om mer formalisert læring, utvikling av spesifikke kompetanser og ferdigheter før skolestart, samt en mer systematisk dokumentasjons- og vurderingspraksis, der særlig kartlegging av norskferdigheter blir fremhevet, kan medføre en mer skoleorientert barnehage. Det er ikke slike typer barnehager vi ønsker for barnehagetilbudet i Froland. Vi vil ha barnehager som gir barna tid og rom til å være seg selv – *tid til barndommens livsviktige sprell*.

4.1 Kartlegging fra ansatte – hva er tidlig innsats?:

Barnehageplanen skal være forankret i hele sektoren, og de ansatte i barnehagene utgjør en av de viktigste støttespillerne i dette arbeidet. Vi har stilt følgende spørsmål til alle ansatte i kommunale og private barnehager:

Froland kommune ønsker å satse på tidlig innsats.

Hva tenker du at dette innebærer i den ordinære barnehagehverdagen?

Hva tenker du at det innebærer av evt. ekstra tiltak?

Styrer i hver barnehage oppsummerte svar fra ansatte i sin barnehage, og videresendte oppsummeringen til Barnehagekontoret. Samtlige barnehager har bidratt, og arbeidsgruppa til barnehageplanen har deretter oppsummert og systematisert disse tilbakemeldingene.

Vi har delt tilbakemeldingene fra de ansatte inn i disse kategoriene:

- Tverrfaglig samarbeid
- Kompetanse
- Bemanning
- Foreldresamarbeid
- Observasjon og kartlegging
- Hjelpetiltak

Tverrfaglig samarbeid

For å ivareta barna og deres behov må de ansatte ha mulighet til å planlegge, gjennomføre og dokumentere arbeidet sitt. De ansatte må ta «magefølelsen» på alvor. Dersom man er bekymret for et barns utvikling, må dette kunne drøftes med andre for å få råd og hjelp. Dette vil kunne være med på å forebygge uheldig utvikling. Barnehagene må kunne samarbeide med: helsesøster, fysioterapeut, barnevern, PPT og spesialpedagog. Det bør være en lav terskel og kort behandlingstid for få hjelp til observasjon og kartlegging i barnehagene. Fast tid for jevnlig observasjon fra spesialpedagog og fysioterapeut i barnehagene er tiltak barnehagene anser som tidlig innsats. Ett tett samarbeid mellom barnehagen og helsestasjonen er også et godt tverrfaglig tiltak.

Foreldre, barnehagen og det kommunale tjenestetilbudet skal samarbeide om videre tiltak for å hjelpe et barn som har behov for det. Ressursteam er en tverrfaglig møteplass hvor foreldre og barnehagen kan få råd og veiledning når de er bekymret for et barns utvikling.

«At barnehagen og kommunens tjenstester kan samarbeide om observasjon av barnet hvis bekymring oppstår»

Kompetanse

Personalet i barnehagen må ha god kunnskap om barns utvikling. Faglig påfyll innenfor dette for hele personalgruppa er viktig, slik at det er flere voksne som har kompetanse til å vurdere om et barn har behov for tilrettelegging og hjelpetiltak. Det må være rom for at personalet har samtaler om det enkelte barn, slik at barnehagen har et helhetlig bilde av barnet. Barnehagens ansatte skal ha evne til å se progresjon i barnets utvikling.

Spesialpedagogene som er regelmessig på hver avdeling i alle barnehagene oppleves veldig nyttig. De er tilstede for å gjøre observasjoner, men også for å veilede personalet på avdelingen.

«Faglig kompetent personale som SER barna, og møter dem på sine premisser og forutsetninger»

Bemanning

En viktig forutsetning for tidlig innsats er at det er nok ansatte i barnehagen. De ansatte skal være tilstede og tilgjengelige for alle barna, og ha tid til enkeltbarnet. En økt bemanningsnorm vil bidra til at det er flere ansatte i barnehagen. Hvordan personalet organiserer barnehagehverdagen har også stor betydning. Barna må få tid og rom for lek, og personalet må rydde bort stressfaktorer. Ikke jage etter klokka! Barnehagens ansatte må ville barnets beste, og gi barna muligheten for medvirkning på barnehagehverdagen. Det er tidlig innsats at personalet organiserer lekegrupper for å tilrettelegge for at barna opplever tilhørighet og vennskap.

«Bedre og romsligere kommuneøkonomi, der vi møter forståelse for at investering i barnehager betaler seg i fremtiden. Hvis vi kunne tørre å investere i nok voksne i barnehagen, hadde vi spart oss for store utgifter med å reparere ødelagte voksne i fremtiden»

Foreldresamarbeid

Et godt samarbeid mellom foreldre og barnehage er tidlig innsats. I tilfeller hvor et barn har behov for hjelp fra andre instanser er det viktig å lytte til foreldrene, og at samarbeidet alltid har barnets beste i fokus. Barnehagen må legge til rette for et godt samarbeid, og også våge å ta opp vanskelige ting med foreldrene.

Foreldre som ønsker det og har behov for foreldreveiledning bør få COSP-veiledning.

«Godt samarbeid mellom barnehage, hjem og kommunale tjenester rundt barnet det gjelder»

Observasjon og kartlegging

At de ansatte i barnehagen observerer og oppdager barn som strever på et tidlig tidspunkt er tidlig innsats. Personalet skal kunne ta i bruk kartleggingsverktøy som *Tras* og *Alle-med*, men samtidig ikke sette for snevre grenser for hva som er «normalt». Dersom et barn kartlegges i barnehagen krever det foreldrenes samtykke. Barnet vansker og utfordringer fanges opp ved aktiv bruk av observasjon. De kommunale tjenestene må ha tiltro til de

ansattes observasjoner, og de må på en enkel måte få hjelp med videre kartlegging og observasjon i tilfeller hvor det er nødvendig.

«Voksne som er tilstede og ser hvert enkelt barn, slik at vansker og utfordringer fanges opp»

Hjelpetiltak

Dersom et barn har behov for ekstra tilrettelegging i form av spesialpedagogisk hjelp eller fysioterapi må tiltakene iverksettes tidlig for å forebygge at utfordringene blir større. Barn som trenger særlig oppfølging må få riktig hjelp til rett tid.

Det er tidlig innsats å gi barn som trenger ekstra tiltak hjelp før skolestart. Det er også nødvendig med et tett og godt samarbeid med skolen i overgang fra barnehage til skole.

I tillegg til PPT, barnevern, fysioterapi og spesialpedagogiske tiltak, har barnehagene samarbeid med:

- Stine Sofie Stiftelsen
- Homlegården
- A-bup

Hjelpetiltak rundt enkeltbarn må kommuniseres ut i alle ledd, slik at de som er sammen med barnet har fått nødvendig informasjon.

«Sette inn tiltak raskt, ikke vente på at det skal gå over»

5. Hva mener barna i Froland om barnehagene?

5.1 Barns medvirkning

Prinsippet om barns rett til medvirkning er slått fast i barnehagelovens formålsbestemmelse og utdypet i barnehageloven.

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.»
(Barnehageloven § 3 Barns rett til medvirkning)

Barns medvirkning innebærer mye mer enn formelle barnesamtaler: observasjon av enkeltbarns trivsel, lek og utvikling skal danne det viktigste grunnlaget i tilretteleggingen for barns medvirkning. De formelle barnesamtalene kommer som et supplement. I barnehagen har vi uformelle samtaler med barna hver dag, for eksempel ved lek, aktiviteter, måltider, garderobe, stellesituasjoner og på turer osv. Mer om barns medvirkning er også beskrevet i kartleggingen fra de ansatte angående Kvalitet og Tidlig innsats.

5.2 Formelle barnesamtaler:

Ansvar: Pedagogisk leder på avdelingen.

Sted: Lage en fast samtalekrok.

- Er med på å sikre barns medvirkning
- Tid og rom er satt av til samtalen

- Samtalen er planlagt og godt forberedt
- Anerkjennende voksen
- Har fokus på barnets opplevelser og tilrettelegger for undring
- Barnet blir hørt, sett og tatt på alvor.
- Gir barnet mulighet til å formidle sine interesser, ønsker og tanker

På samme måte som for de ansatte har vi i forbindelse med barnehageplanen gjort en kartlegging på hva barna mener om barnehagene. Ansatte i barnehagene har hatt tilrettelagte barnesamtaler for førskolebarna som innebærer intervju med hvert av barna. De samme spørsmålene ble stilt i alle barnehagene som deltok. 3 av barnehagene i Froland har levert besvarelsene fra barna, og nedenfor er en oppsummering:

5.3 Resultater:

De aller fleste barna svarer at de gleder seg til å komme i barnehagen!

Å leke med vennene sine er det gøyeste i barnehagen – både ute og inne. Det nevnes også mange ulike tilrettelagte aktiviteter som det er delte meninger om er gøy eller kjedelig. De fleste synes det er gøy med *tur, å bli lest for og formingsaktiviteter*. Det å *spise sammen* i barnehagen liker også de fleste veldig godt. Å være i *garderoben* for enten å kle av eller på seg, synes de fleste barna er kjedelig! Det er delte meninger om *samlingsstund* i barnehagen; halvparten synes det er gøy og halvparten synes det er kjedelig.

Når barna blir spurt om hva de har lyst til å gjøre mer av i barnehagen, kan svarene kort og greit oppsummeres med at de ønsker seg *enda mer lek og moro!* Her nevnes også *turer, lage mat sammen med de voksne, flere formingsaktiviteter, se film, sage med sag og lage bål*.

Det som av og til kan være dumt i barnehagen, ifølge barna, er *hvis noen barn slår*. Noen av barna nevner også at det er dumt dersom de *ikke har noen å leke med*.

Alle barna svarer at *de voksne i barnehagen trøster dem* hvis de blir lei seg, og noen av barna er også gode på å *trøste hverandre*.

Barna blir også spurt om hvem det er som bestemmer i barnehagen, og da er samtlige svar at det er de voksne som gjør!

I tillegg til å få spise godteri er listen lang over hva som gjør barna glade. Det som går igjen hos de fleste er glede over å få leke og være sammen med vennene sine:

«Det som gjør meg glad er å få leke med venner, kle meg ut og når jeg får bestemme leken»

5.4 Vurdering av resultatene:

Tilbakemeldingene barna har gitt oss kan tyde på at barnehagene i Froland er et godt sted å være!

Kartleggingen synliggjør også betydningen av hvilket ansvar de ansatte i barnehagen har for å tilrettelegge for det barna er mest opptatt av; lek og vennskap. Barnehagen skal være et sted hvor alle opplever å ha noen å leke med. For noen barn kommer dette helt av seg selv,

mens det for andre er av avgjørende betydning med god voksenstøtte. Barnehagens ansatte skal ta initiativ til lek, og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken. Det barna forteller oss understreker det som også kommer frem i kartleggingen fra ansatte; barnehagen skal være et sted som fremmer vennskap og fellesskap gjennom lek og positivt samspill.

Barna er opptatt av at det er de voksne som bestemmer i barnehagen. Dette kan ved første øyekast stå i sterk kontrast til hva vi har beskrevet om barns medvirkning. Ansatte i barnehagene er opptatt av å observere enkeltbarns trivsel og utvikling, for deretter å tilrettelegge barnehagens innhold utfra disse observasjonene. Dette er barns medvirkning, mens det for barna trolig ikke oppleves som om de er med å «bestemmer» gjennom en slik tilrettelegging. En annen side ved dette er at barn faktisk trives med at de voksne bestemmer, underforstått er det de voksne som har kontrollen og «passer på». Barn har behov for tydelige voksne som setter grenser på en god og omsorgsfull måte – det skaper trygghet. Når dette ligger som et fundament, kan barna være med på å bestemme i barnehagen ved at de ansatte tydeliggjør ulike valg over hva barna kan gjøre i barnehagen – det kalles *barns medbestemmelse*. Kanskje dette er noe barnehagene må jobbe videre med?

Noen av barna svarer at de kunne ønske de kunne gå mer på tur i barnehagen, og at de kunne lage mer bål og sage med sag. Noen av barna har også svart at det er kjedelig å gå på tur. Disse tilbakemeldingene må barnehagene ta med seg i det videre arbeidet. Barnehagene er forpliktet gjennom Rammeplanen til å legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser, og å få oppleve naturen som arena for lek og læring. De et ansattes ansvar å gi barna gode og positive opplevelser ute. Felles satsing for alle barnehagene inneværende år er Rammeplanens fagområde *Natur, miljø og teknologi*. Som en del av felles kompetanseplan for private og kommunale barnehager vil det komme kurs for ansatte med kompetanseheving i å bruke naturen i det pedagogiske innholdet.

Del B: Kapasitet

6. Kapasitet:

Alle barn med rett til plass har fått tilbud om barnehageplass i Froland, dette har vært en trend helt siden «rett til plass» ble innført i regelverket.

Det er en utfordring med nedgangen i antall barn ml 0-5 år. De siste årene har vi sett at det er en tendens til færre søkere ved hovedopptak, men at ledige plasser fylles opp i «løpende opptak» i løpet av høsten.

Froland kommune vil gjerne tilby plass gjennom hele året så sant det er ledig kapasitet i barnehagen og vi er innenfor pedagognorm og bemanningsnorm. Det er likevel et ønske om at barn starter i barnehage før 15.12 ettersom dette er viktig telletidspunkt for SSB.

Det er pr. 15.12.18 registrert 310 barn i barnehagene i Froland. Disse er fordelt med 168 barn i private barnehager, og 142 barn i kommunale barnehager.

Innbyggertall pr d.d. er 5821. Det er mange familier med tilknytning til barnehagesektoren.

Barnehagene i Froland utgjør mange arbeidsplasser. Til sammen var det ved oppstart av barnehageåret 2018/2019 over 80 årsverk fordelt på omlag 100 personer – i tillegg 2 spesialpedagoger, 4 læringer og barnehageadministrasjonen på Familiens hus.

Froland kommune har hvert år 10-15 barn som går i private barnehager i andre kommuner, gjestebarn, hovedsakelig i Arendal. Det er Froland kommune som betaler for disse plassene, ved at vertskommunen sender refusjonskrav til Froland. Årsakene til at foreldre velger barnehager i andre kommuner kan variere, for eksempel praktiske årsaker ved at foreldre arbeider i den aktuelle kommunen eller at de ikke har hatt rett til plass i Froland. At de ikke har hatt rett til plass kan være at de har søkt etter søknadsfrist, og det ikke lenger er ledige plasser i barnehagene i Froland. Ofte ser vi at disse barna får barnehageplass i Froland de siste årene før de starter på skolen.

7. Tall og statistikk:

Antall barn som er i barnehage:

	Kommunale barnehager	Private barnehager	Totalt
Antall barn pr 15.12.14	179 barn 50%	177 barn 50%	356 barn
Antall barn pr 15.12.18	142 barn 45%	168 barn 55%	310 barn

Antall barn som er i barnehage fordelt på alder pr 01.01.2018:

Født	Innbyggertall	Antall barn i barnehage
2012	87	83
2013	66	64
2014	68	62
2015	81	75
2016	66	40
2017	59	2
Totalt innbyggere 0-5 år	427	326

Andel barn 1-5 år som har plass i barnehage pr 01.01.2018: 88%. Dette er noe lavere enn landsbasis (uten Oslo) på 91,8%.

7.1 Prognoser:

Tall fra SSB gir oss nyttig informasjon og prognoser for innbyggertall i planperioden. Denne oversikten legges til grunn når barnehageplanen skal ta stilling til planlegging av barnehageplasser i kommunen. Kategori for befolkningsvekst kan deles mellom høy,

middels og lav. Mye tyder på at det er mest hensiktsmessig å bruke tallene fra middels normal vekst (MMM):

7.1.2 Tabell middels normal vekst:

MMM	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
0 år	59	62	63	64	64	66	68
1-5 år	368	346	346	342	332	329	340
	427	408	409	406	396	395	408
0 år	59	62	63	64	64	66	68
1 år	66	61	64	64	66	66	68
2 år	81	68	62	65	66	66	68
3 år	68	82	68	62	66	66	68
4 år	66	69	82	69	64	67	68
5 år	87	66	70	82	70	64	68

7.1.3 Tabell høy vekst:

HHH	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
0 år	59	66	67	69	70	72	74
1-5 år	368	347	350	351	344	351	366
	427	413	417	420	414	423	440
0 år	59	66	67	69	70	72	74
1 år	66	61	68	68	70	72	74
2 år	81	68	62	68	70	72	74
3 år	68	82	68	63	70	72	74
4 år	66	69	82	70	64	70	72
5 år	87	67	70	82	70	65	72

Del C: Politiske føringer

8. Avsluttende kapittel – politiske føringer/målsettinger:

8.1 Fordeling mellom kommunale og private barnehageplasser:

Det anbefales å beholde en fordeling på 50/ 50 mellom kommunale og private barnehageplasser.

8.2 Barnehageutbygging:

Mye tyder på at det er mest hensiktsmessig å bruke tallene basert på middels normal vekst som beregningsgrunnlag for barnehageplanen. Disse tallene viser en markant nedgang i

innbyggere fra 0-5 år. Dette medfører at behov for å bygge nye barnehager ikke er tilstede i denne planperioden.

Det skal bygges nytt fengsel i Froland, det er usikkert hvordan dette vil slå ut med tanke på befolkningsvekst i planperioden fordi det ikke vil fremkomme på noen statistikk.

8.3 Struktur for boligbygging og vurdering av eksisterende barnehager i nærområdet:

Kommunens plan for neste utbygging / boligfelt vil være ved Mølla. Tidsperspektiv på når dette vil gi uttelling på befolkningsvekst er vanskelig å gi eksakte vurderinger på i barnehageplanen.

Nærmeste eksisterende barnehage er Blakstadheia barnehage. Blakstadheia barnehage er delvis samlokalisert med Blakstadheia skole, som nylig er gjenåpnet. Plassmangel er en utfordring både for skolen og for barnehagen. Blakstadheia barnehage holder til i lokaler som på sikt bør utbedres for å kunne drives hensiktsmessig og etter lovverket med hensyn til miljørettet helsevern og arealnormen i barnehageloven. Sannsynligheten er stor for at det vil være et fremtidig behov for barnehage i nærheten av Mølla boligområde. Barnehagekontoret anbefaler at kommunen sikrer seg tomter som er regulert for næringsformål til fremtidig kommunal barnehage. Dette vil oppfylle politisk vilje om å beholde en 50/50 fordeling mellom private og kommunale barnehageplasser. Beliggenhet i nærhet til riksvei 42 vil sannsynlig også redusere antall gjestebarn til Arendal.

8.4 Bemanning:

Som det fremkommer av denne barnehageplanen er ansatte i barnehagen en av de viktigste faktorene for kvalitet. Det er avgjørende at de ansatte har den riktige kompetansen, men det er også avgjørende at det nok ansatte sammen med barna til enhver tid i barnehagen. Barnehageplanen legger dette til grunn, og har som langsiktig mål at det skal være 2 pedagoger og 2 fagarbeidere/assistenter på hver avdeling. Med avdeling menes gruppestørrelse av barn på enten 9 (12) på småbarnsavdeling / 18 (24) på storbarnsavdeling som er organisert på egen avdeling innad i barnehagen. Det er også et mål for barnehagesektoren i Froland at disse gruppestørrelsene ikke skal være større enn dette.

8.5 God barnehage for alle:

Det er et mål for barnehagesektoren i Froland å gjøre tilbudet så attraktivt at alle foreldre velger å ha barna sine i en av våre barnehager, spesielt siste året før skolestart.
